

TRNAVSKÁ UNIVERZITA

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogických štúdií v spolupráci
so Slovenskou pedagogickou spoločnosťou pri SAV

Zborník z vedeckej konferencie
s medzinárodnou účasťou

PEDAGOGIKA VOĽNÉHO ČASU – TEÓRIA A PRAX

v dňoch 25. – 26. októbra 2007
pri príležitosti 15. výročia obnovenia pôsobnosti
Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave
pod záštitou rektora Trnavskej univerzity
a dekana Pedagogickej fakulty TU

Recenzenti: prof. PhDr. PaedDr. Martin Žilínek, PhD.
doc. PaedDr. Ján Danek, CSc.

Pedagogika voľného času – teória a prax

Editor: prof. PhDr. Emília Kratochvílová, CSc.

Vydavateľ: Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave

Tlač: Typi Universitatis Tyrnaviensis – vydavateľstvo Trnavskej univerzity

© Trnavská univerzita v Trnave, Pedagogická fakulta 2008

ISBN 978-80-8082-171-5

Zborník je realizovaný s finančnou podporou výskumného projektu KEGA č. 3/3046/05 „Príprava profesionálnych pracovníkov s deťmi a mládežou v oblasti sociálnej pedagogiky a výchovateľstva s dôrazom na prevenciu sociálno-patologických javov“ Katedry pedagogických štúdií PdF TU.

Eva Kováčová.....	219
<i>Centrum voľného času Včielka v Púchove ako významný činiteľ výchovy detí a mládeže vo voľnom čase</i>	
Monika Imrichová.....	222
<i>Škola v prírode. Áno, alebo nie?</i>	
Dana Kollárová.....	230
<i>Možnosti spolupráce materských a základných škôl s knižnicou</i>	
Kristína Janíková.....	238
<i>Osobitosti riadenia „peer“ záujmového útvaru</i>	
Iva Čejková.....	247
<i>Využití pedagogické diagnostiky v oblasti pedagogiky voľného času</i>	
Tomáš Jablonský.....	250
<i>Metódy kooperácie vo voľnočasových aktivitách detí a mládeže</i>	
Adriana Adamska.....	254
<i>Rola komunikatu wizualnego w kształtowaniu czasu wolnego</i>	
Mária Krosnerová.....	261
<i>Uplatňovanie prvkov environmentálnej výchovy v mimoškolskej záujmovej činnosti</i>	
Eva Balážová, Beata Puobišová.....	264
<i>Interaktívne výstavy ako forma edukácie vo voľnom čase</i>	
Peter Lenčo.....	272
<i>Európske portfólio pre vedúcich mládeže a pracovníkov s mládežou</i>	

Sekcia 3

Voľný čas a záujmová činnosť, prevencia sociálno-patologických javov vo výchove vo voľnom čase

Silvia Šuverová.....	279
<i>Voľný čas v novej realite</i>	
Emília Fulková.....	286
<i>Voľný čas a záujmová činnosť žiakov stredných škôl v súčasnosti</i>	
Antonín Bůžek, Vladimír Uherek.....	294
<i>Výzkum voľnočasových aktivit dětí a mládeže v mikroregionu Konicko</i>	
Zuzana Haláková, Milan Kubiátko.....	300
<i>Voľný čas budúcich učiteľov prírodovedných predmetov</i>	
Ján Pochanič.....	307
<i>Literárna záujmová činnosť žiakov 1. stupňa ZŠ</i>	
Nad'a Lohynová.....	312
<i>Kultúrno-umelecká edukácia ako činiteľ formovania hodnotovej orientácie mládeže</i>	
Ladislav Drafi.....	319
<i>Záujmová umelecká činnosť - výchova k národným tradíciám vo voľnom čase</i>	
Viera Kudriová.....	327
<i>Kultúrno-umelecké aktivity v humanizácii školského systému na 1.stupni ZŠ s dôrazom na spevácke činnosti</i>	

VOĽNÝ ČAS BUDÚCICH UČITEĽOV PRÍRODOVEDNÝCH PREDMETOV

Zuzana HALÁKOVÁ - Milan KUBIATKO

Anotácia: *Pre mnohých je v súčasnosti voľný čas nedosiahnuteľným a takmer fiktívnym pojmom, či luxusom, ktorý si nemôžu v dnešnej hektickej dobe dopriať. Ľudia sú zaneprázdnení, naplno sa snažia venovať svojej práci a na oddych nestíhajú niekedy ani pomyslieť. V príspevku sa zaoberáme tým, či mladí, budúci učitelia, disponujú voľným časom a akým aktivitám sa v rámci neho venujú. Potvrzuje sa, že významnú úlohu v ich živote stále zohráva aktívny oddych. Ich názory, postoje a konanie k uvedenej problematike sú dôležité, pretože si ich budú všimáť žiaci základných a študenti stredných škôl a do určitej miery budú nimi ovplyvňovaní.*

Kľúčové slová: *voľný čas, budúci učiteľ.*

Úvod do problematiky

K voľnému času sa v súčasnosti pristupuje ako ku luxusu, ktorý si môže dopriať len málokto, prípadne niektorí si myslia, že naň nemajú nárok. Pre ďalších je tento pojem doslova cudzí, pretože si vo svojom hektickom živote naň nedokážu vyčleniť časť dňa, zopár chvíľ v týždni, dokonca ani v roku.

Voľný čas v sebe zahŕňa spoločenské, rekreačné a zábavné aktivity. Spôsob jeho trávenia má prispievať k rozvoju nadania, talentu a záujmov človeka, z ktorých sa môže vyvinúť nielen záľuba, ale aj povolanie, či profesionálne smerovanie. Pávková a kol. (2001) hovoria o opaku nutnej práce a povinností, o čase, kedy si môžeme činnosti slobodne vybrať, vykonávame ich dobrovoľne a radi. Tinsley a kol. (1993) zdôrazňujú, že sú zvolené slobodne, vnútorne človeka uspokojujú, optimálne ho podnecujú a on im zostáva verný. Zároveň prebiehajú mimo času tráveného v práci alebo v škole a dôraz sa kladie na ich oddychovú a relaxačnú funkciu. Podľa Průchu (2000) sem patrí odpočinok, rekreácia, zábava, záujmové činnosti, dobrovoľné vzdelávanie a aj dobrovoľná, spoločensky prospešná činnosť. Pritom v Národnej správe o politike mládeže v Slovenskej republike pre Radu Európy z roku 2005 (Sobihardová a kol. 2007) sa spomínajú predovšetkým funkcie socializačná, kompenzačná a preventívna (voči negatívnym spoločenským javom).

Existuje mnoho inštitúcií, ktoré sa venujú deťom a mládeži, ale aj dospelým v ich voľnom čase. Sú to napríklad školské kluby, v ktorých deti rôzneho veku oddychujú, alebo sa pripravujú na vyučovanie, školské družiny, centrá voľného času, ktoré organizujú súťaže, prehliadky, výlety, tábory, prázdninové podujatia, strediská záujmovej činnosti, kultúrne zariadenia (knižnice, múzeá, galérie, divadlá, ...), náboženské spoločnosti, ...

Zažívame však aj dobu, kedy sa trávenie voľného času stáva i záležitosťou finančných možností rodičov dieťaťa (tenisová škola, plavecké kurzy, hra na hudobný nástroj a iné). Šance na výber voľnočasových aktivít nie sú pre všetkých rovnaké. Na jednej strane nie každá aktivita je prístupná v menších mestách, na strane druhej vo väčšom meste sa môže viac prejavovať rozdielnosť v ich finančnej dostupnosti. Záľuby jednotlivcov stále viac korešpondujú s ich budúcim pracovným zameraním. Rodičia vyberajú pre svoje deti také aktivity, ktoré posilňujú ich odbornú zdatnosť (napr. jazykové a umelecké vzdelávanie). Na druhej strane čoraz častejšie nachádzame aj deti bezcieľne sa potulujúce po uliciach, uprednostňujúce neorganizované a náhodne volené aktivity.

Uskutočnené výskumy

Podľa Národnej správy o politike mládeže v Slovenskej republike pre Radu Európy z roku 2005 (Sobihardová a kol. 2007) navštevovalo záujmový útvar pravidelne 27,6% mladých vo veku od 18-26 rokov, 18,8% občas a vôbec 53,7%. Trávenie voľných chvíľ pri stretávaní sa s rovesníkmi úplne vyhovuje 65,5% mladým ľuďom, čiastočne je s tým spokojných 19,2% mladých. O podujatia pre verenojsť javia najväčší záujem študenti vo veku 21-23 rokov. Pätina mladých ľudí považuje správne využívanie voľného času a priestor na sebarealizáciu za jednu z najdôležitejších životných hodnôt, 46,2% má dostatok voľného času na uskutočnenie svojich záujmov, 40,4% pociťuje nedostatok voľného času. Každý desiaty mladý človek má nadbytok voľného času, len 2,6% sa domnieva, že ho nemá vôbec (to najviac pociťujú 22-26 roční). Pociť nedostatku voľného času však u mladých ľudí narastá, s čím sa môže spájať množstvo problémov a tendencie k negatívnemu sociálnemu správaniu. Stúpa počet tých, ktorí sú týmto nedostatkom frustrovaní, ale aj tých, ktorí ho majú nadbytok a nevedia, čo s ním (najmä 15-17 roční), vo väčšej miere chlapci ako dievčatá. Štvrtina mladých ľudí sa venuje aktívnemu športovému pohybu len príležitostne, ďalšia štvrtina pravidelne, pričom dominujú loptové hry, turistika, cyklistika, kolieskové korčule, vodné športy, fitness. Takmer tretina mladých však nešportuje vôbec. Individuálne formy uprednostňuje 86,2% detí do 14 rokov a 75% adolescentov, 48,4% detí a mládeže sa záujmovej činnosti nevenuje vôbec.

V roku 2004 boli na Slovensku evidované tieto verejné školské inštitúcie (ÚIPŠ 2007): 128 centier voľného času zriadených miestnymi samosprávami, 9 školských stredísk záujmovej činnosti pri štátnych základných a stredných školách, takmer 2100 školských klubov pri ZŠ, špeciálnych školách a gymnáziách, 221 základných umeleckých škôl, 200 domovov mládeže pri štátnych školách, miestne kultúrne zariadenia (umelecké súbory a krúžky).

Zistilo sa, že zo všetkých detí, ktoré navštevujú inštitúcie a zariadenia pre voľný čas, má 55,9% výborný až dobrý prospech v škole a 38,1% tvoria deti, ktorých rodičia majú vysokoškolské vzdelanie. Mladí ľudia najčastejšie trávia tieto chvíle počúvaním rozhlasu, hudby, rozvíjaním kontaktov v rodine, sledovaním televízie, videa, stretnutiami s priateľmi, rovesníkmi, čítaním časopisov, novín, kníh, manuálnou prácou (práca v záhrade, ručné práce, domáce majstrovanie), pasívnym oddychom, leňošením, aktívnym športovým pohybom, návštevou kaviarní, pohostinstiev, kultúrnych podujatí (kín, divadiel, koncertov), diskoték, herní, športových podujatí, využívaním počítača, programov, hier, účasťou na bohoslužbách, neformálnou záujmovou činnosťou, ... (Sobihardová a kol. 2007).

Výskumy uskutočnené u dospelých poukazujú tiež na zaujímavé tendencie. V dvadsiatich domácnostiach v každej z piatich európskych krajín: Taliansko, Nemecko, Holandsko, Nórsko a vo Veľkej Británii prebehlo skúmanie, ktorého výsledky poukázali, že väčšina slobodných ľudí nedokáže jednoznačne povedať, kedy bude mať voľný čas. Iní si ho dokážu zabezpečiť takmer pravidelne (Haddon 1999). V jednom z uskutočnených interview sa uvádza, že nové technológie nám umožňujú uskutočňovať viac aktivít, no zároveň je to pre nás stresujúcejšie, pretože častejšie určujeme, ktorej z nich sa budeme prednostne venovať. Garhammer (1998) pripomína, že niektorí ľudia sa snažia urobiť viac práce práve počas voľna, pretože sa cítia pod tlakom. Argumentujú tým, že pre nich sú pracovné povinnosti vlastne koníčkom, a tak sa im venujú čas vyhradený na oddych a relaxáciu.

Metodika

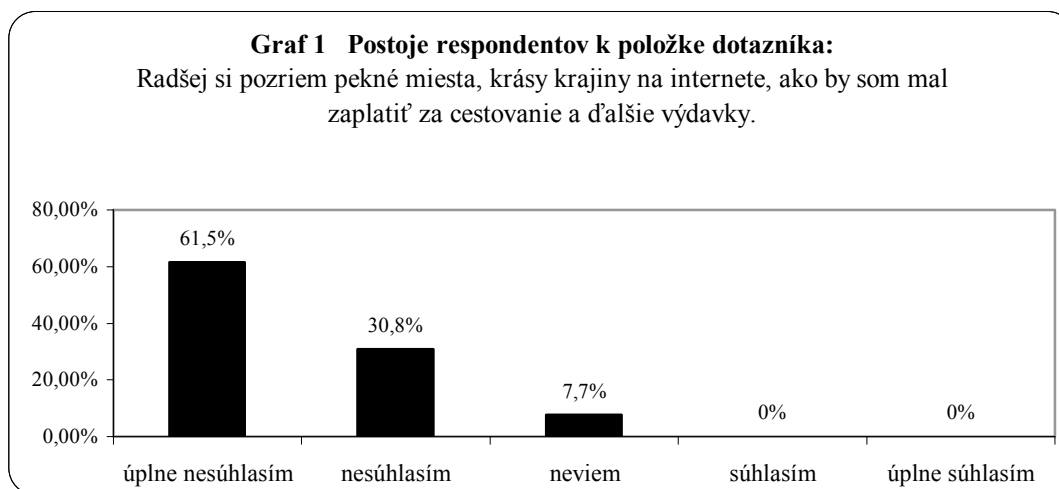
Ako zaujímavé sa javí skúmanie, či budúci učitelia prírodovedných predmetov disponujú dostatkom voľného času a ako svoj voľný čas trávia, aké aktivity preferujú, ktorým sa skôr vyhýbajú, prípadne na ktoré si nedokážu nájsť čas. Vzhľadom na to, že sme sa snažili získať vstupné údaje pre neskoršie hromadné získavanie dát v zamýšľanom výskume,

výskumného šetrenia sa v júni 2007 zúčastnilo 39 respondentov. Jednalo sa o sondu do uvádzanej problematiky, preto sme uskutočnili zámerný výber, ktorý bol pre naše ciele postačujúci, hoci nám neumožnil zovšeobecniť nami získané výsledky. Patrili do neho výlučne študenti druhého ročníka pedagogických kombinácií (matematika - biológia, matematika - geografia, biológia - chémia, biológia – geografia) na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Zostavili sme merný nástroj škálovaný dotazník s 30 uzavretými položkami, ktorý bol určený predovšetkým na identifikáciu voľnočasových aktivít respondentov a na určenie priorít v ich mimoškolskej činnosti. Keďže v súčasnosti sa kladie veľký dôraz na využívanie informačných a komunikačných technológií vo vzdelávaní a ich použitie sa spája predovšetkým s vyučovacím procesom, položky v dotazníku sme koncipovali tak, aby bolo možné porovnať, ktorú aktivitu respondenti uprednostňujú mimo školy, či volia skôr aktívny alebo pasívny oddych, v spoločnosti niekoho alebo osamote. Ich úlohou bolo vyjadriť svoj postoj k tridsiatim tvrdeniam na škále 1 až 5 (od úplne nesúhlasím až po úplne súhlasím s daným výrokom). Vyplnenie dotazníka im netrvalo dlhšie ako 20 minút.

Predpokladali sme, že budúci učitelia prírodovedných predmetov sa vo voľnom čase viac venujú činnostiam, spojeným s aktívnym oddychom, pohybom, či fyzickou aktivitou, čo sa bude prejavovať ako kompenzácia k štúdiu, príprave na semináre, cvičenia, k vyhľadávaniu informácií ako podkladov pre referáty, protokoly a skúšky a k využívaniu informačných a komunikačných technológií.

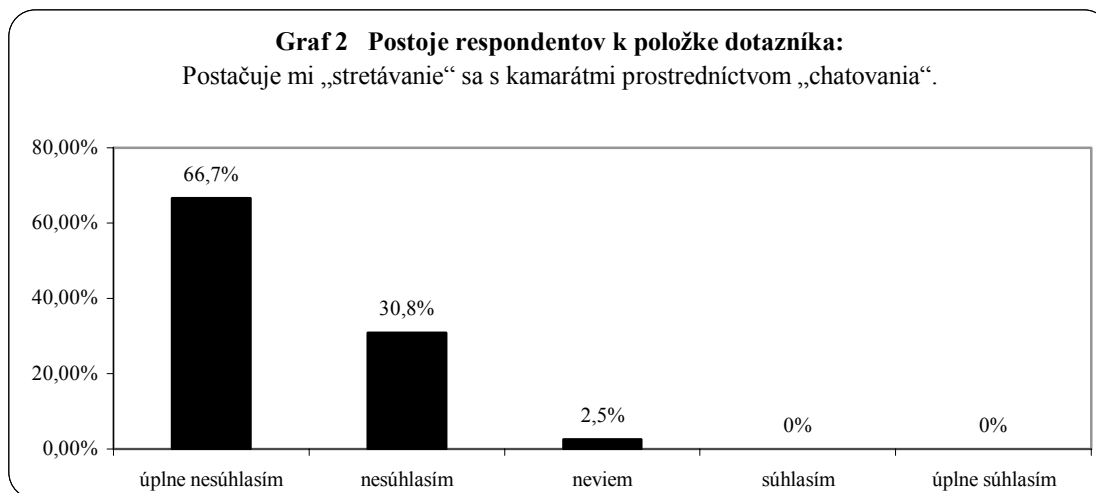
Výsledky a diskusia

Každá položka dotazníka bola zaradená do jednej z piatich dimenzií, ktoré vystihovali rôzne možnosti využitia voľného času študentmi (cestovanie, stretávanie sa s priateľmi, čítanie, šport, počítať a internet) a to najčastejšie v komparácii s využitím informačných a komunikačných technológií. V rámci dimenzie cestovanie nás napríklad zaujímalo, či respondenti uprednostňujú prezeranie pekných miest na internete, alebo radšej spoznávajú zaujímavé miesta osobne aj za cenu výdavkov s tým spojených (graf 1). Zo skúmanej vzorky nikto neuviedol, že s daným tvrdením súhlasí a takmer 95% zúčastnených sa stotožňuje s myšlienkou obdivovať krásy krajiny „na vlastné oči“, 87,2 % 21 ročných mladých ľudí by si so záujmom šlo prezrieť aj historické pamiatky a zažiť atmosféru v ich tesnej blízkosti. Tradičné cestovanie pred virtuálnou realitou uprednostňuje 79,5%, na druhej strane až 76,9% študentov využíva informácie z internetu pri plánovaní prázdnin.

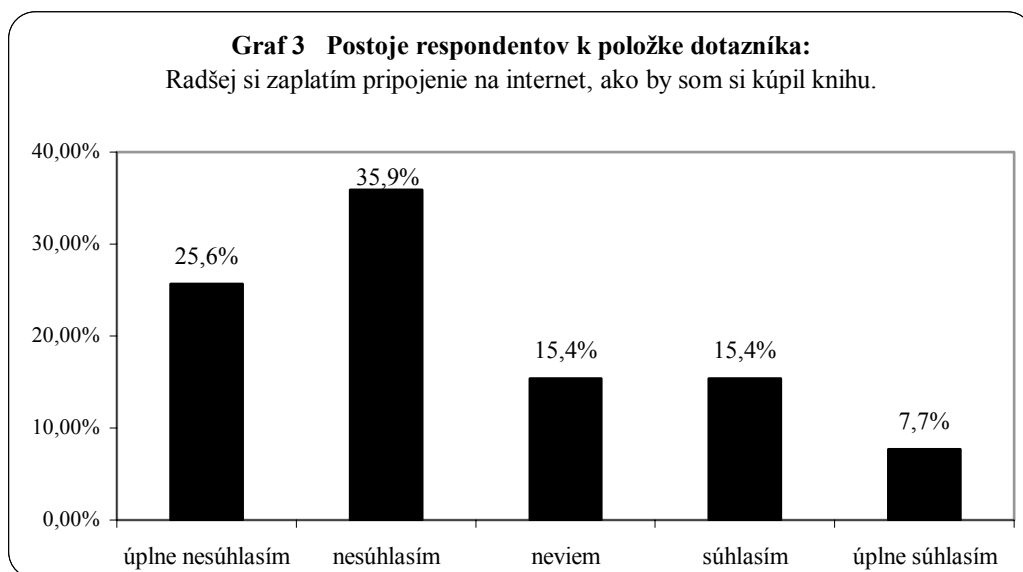

V rámci faktora stretávanie s priateľmi sme sa dozvedeli, že takmer všetci respondenti (97%) uprednostňujú osobné stretnutia a kontakt s blízkymi a známymi pred nepriamym elektronickým rozhovorom, hoci v tom istom čase (graf 2). Zaujímavé je, že aj pri plánovaní

stretnutí niektorí čerpajú užitočné informácie z internetu (program kina 35,9%, výber reštaurácie, ponuka menu 12,8%, nákupy 30,8%). Takmer 95,0% respondentov nesúhlasí s hľadaním priateľov prostredníctvom informačných a komunikačných technológií (telefonicky, prostredníctvom internetu, ...) a 61,5% by v budúcnosti neuprednostnilo kúpu počítača pre svoje deti za účelom obmedzenia stretnutí a spoločných športových a pohybových aktivít s priateľmi vo vonkajšom prostredí (ihriská, štadióny, prechádzky v prírode, návštevy diskoték, ...). Postoj k tomu, či vďaka IKT stíhajú viac vecí súčasne, aby získali viac času na iné aktivity, zostáva nevyhranený. Úplne súhlasilo 5,1%, čiastočne 28,2%, úplne nesúhlasilo 17,9%, čiastočne 33,3% a nevedelo sa vyjadriť 15,4%.

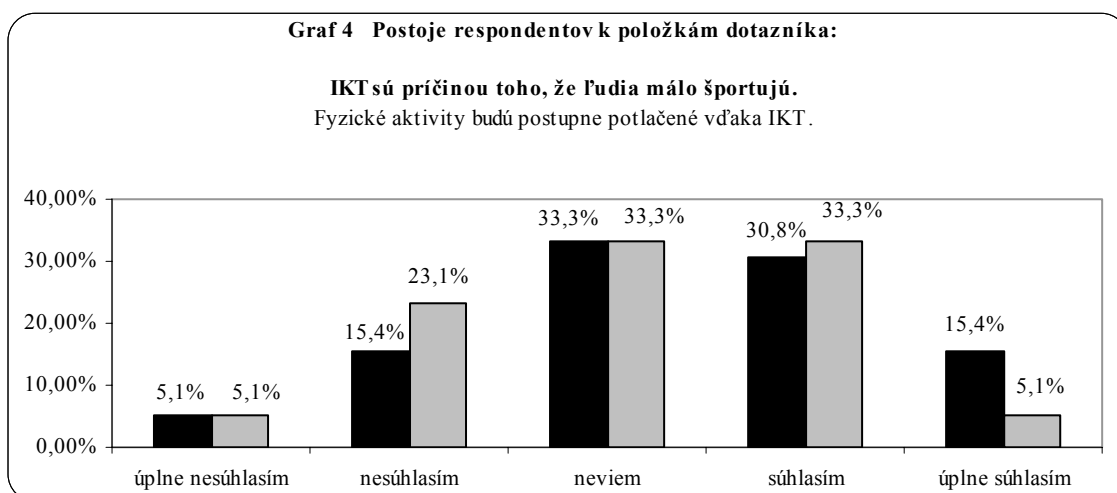

Pri vyhodnocovaní dimenzie s pracovným názvom „čítanie“ sme zistili, že 76,9% respondentov uprednostňuje písanie mailu pred formuláciou a posielaním listu. Až 87,2% študentov stále radšej siahne po klasickej knihe ako po jej elektronickej verzii, kým čerstvé správy si z dennej tlače prečíta 41,0%, z internetu 33,3%. Respondenti nevedeli jednoznačne zaujať stanovisko k tvrdeniu, či si myslia, že vďaka trendu informačných a komunikačných technológií knihy a ich čítanie budú značne zredukované, alebo vymiznú úplne. Nemajú celkom vyhranený názor ani na výhody IKT pri možnostiach dištančnej komunikácie s úradmi, jej zjednodušovaní, pri vyplňaní formulárov, podávaní žiadostí. Viac ako tri pätiny zúčastnených by radšej investovali do kúpy novej knihy, ak by si mali vybrať medzi novou knihou a zavedením internetu, 15,4% sa síce k naznačenému problému nevedelo vyjadriť, no takmer štvrtina respondentov asi rozmýšľa nad využitím informácií z kníh, ich aktuálnosťou a výhodami, ktoré vyplývajú z využívania IKT v tomto smere (graf 3). Kým ešte donedávna hlavným a majoritným centrom na získanie informácií boli knižnice, v súčasnosti sa prejavuje voľba ľahšieho, dostupného, no predovšetkým časovo úsporného spôsobu prostredníctvom IKT. Je asi len otázkou času, kedy mladí ľudia budú jednoznačne uprednostňovať vyhľadávanie informácií v pohodlí, či v teple domova. To však nezaručuje, že im dostupné a nimi využívané zdroje, sú aj vedecky podložené, pretože aj využívanie internetových zdrojov má svoje pravidlá, ktoré si mladý človek napríklad pri písaní seminárnych, semestrálnych, či záverečných prác musí uvedomiť.

Ďalšou možnosťou, ako tráviť voľný čas sa javí hranie počítačových hier, internet a iné využitie IKT. Až 74,4% respondentov nepovažuje hranie počítačových hier za dobrú formu relaxácie a 41,0% sa nevedelo vyjadriť, či podľa nich IKT podporujú mentálnu aktivitu človeka, hoci 59,0 % v inej položke dotazníka tvrdilo, že vnímanie virtuálnej reality neobmedzuje a nepotláča ostatné ľudské zmysly. Takmer 95,0% študentov hodnotí pozitívne dostupnosť a lacné získavanie informácií prostredníctvom internetu.

V rámci dimenzie týkajúcej sa športových aktivít respondenti zastávajú názor, že ľudia postupne nebudú mať čas na aktívny pohyb, športovanie, či rôzne pohybové aktivity, pretože uprednostnia pohodlie a niekedy aj pasivitu, ktorú im IKT umožňujú. Je síce možné pozorovať, že tretina respondentov sa k uvedenému problému nevedela vyjadriť, no ďalších 46,2% (resp. 38,4%) považuje za príčinu nedostatočnej fyzickej aktivity práve IKT (graf 4). Stále však 82,1% si radšej zašportuje s kamarátmi na ihrisku, kurte, či ľadovej ploche, ako by si mali pasívne poradiť s fiktívnym virtuálnym protivníkom.

Korelácie medzi jednotlivými dimenziami vystihuje tabuľka 1. Medzi cestovaním a čítaním, športovaním a počítačom, internetom sa prejavila stredne silná korelácia so štatistickou významnosťou na hladine významnosti $p < 0,001$.

Tabuľka 1 **Hodnoty korelačných koeficientov medzi jednotlivými dimenziami**

	stretávanie s priateľmi	čítanie	šport	počítač a internet
cestovanie	-0,07	0,39***	0,00	0,16
stretávanie s priateľmi		0,21	0,17	0,21
čítanie			0,07	0,01
šport				-0,39***

*** - štatisticky významná korelácia na hladine významnosti $p < 0,001$

Je možné predpokladať, že čím radšej študenti vo voľnom čase cestujú, tým je pre nich častejšie koníčkom aj čítanie, čo sa vtedy prejavuje v neprospech využívania IKT. Cennejšími sa pre nich stávajú osobné skúsenosti, vlastné zážitky a nie sú im ľahostajné ani informácie získané z kníh. Je veľmi potešujúce, že čím viac zaraďujú do svojich voľnočasových aktivít šport, tým menej času trávia pri počítačových hrách a internete. Medzi záujmom o cestovanie a záľubou v športe sa neprejavila žiadna korelácia. V rámci dimenzie cestovanie respondenti uprednostňovali klasické výlety, prezeranie reálnych pamätihodností a historických miest pred virtuálnym cestovaním a prezeraním obrázkov na internete. Nepotvrdili sa tvrdenia autorov Nie, Sunshinea a Lutza (2002), že súčasná mladá generácia radšej využije virtuálnu realitu pred výletmi. Mokhtarian, Salomon a Handy (2006) uvádzajú, že IKT „náhrady“ nie sú často dobre zvolené a nie sú vyhovujúce pre každého jednotlivca.

Záver

Vzhľadom na malú vzorku respondentov sa neodvažujeme naše zistenia zovšeobecňovať, no dúfame, že toto šetrenie môže poslúžiť a prispieť k hlbšiemu pochopeniu danej problematiky a byť odrazovým mostíkom pre širšie koncipované výskumy. Je možné pozorovať tendencie, že budúci učitelia prírodovedných predmetov (t.j. 20-21-roční adepti) vo svojom voľnom čase uprednostňujú aktivity spájajúce sa s oddychom, pobytom na čerstvom vzduchu, s cestovaním, s čítaním kníh, so športom pred jeho pasívnym trávením napríklad pri počítačových hrách. Na druhej strane sa vyjadrili, že internet je nositeľom neobmedzených možností a prostredníctvom neho môžu získať rôzne dôležité informácie. Je možné, že používanie informačných a komunikačných technológií pre nich predstavuje viac pracovný čas (prípravu a tvorbu rôznych zadaní, seminárnych prác, protokolov, hľadanie dôležitých informácií a študijných materiálov). Z tohto pohľadu je potešujúce, že mladí ľudia spolu komunikujú, stretávajú sa aj v inom ako virtuálnom prostredí, že dotyk, príjemné slovo tvárou v tvár ešte nestratilo svoje čaro. Môžu sa stať aj v tomto príklade a vzorom pre mladšiu generáciu, pre svojich žiakov.

Spoločnosť by mala viac dbať na užitočné využívanie voľného času mladými ľuďmi, ktorí ešte disponujú jeho dostatkom, aby si z príjemne strávených chvíľ v tomto období dokázali odniesť do života množstvo zážitkov a využívať ich plnohodnotne aj v zrelom veku. Je to obdobie, ktoré má človeka formovať aj po stránke osobnostnej. Je preto úlohou každého z nás nájsť si práve tie aktivity, ktoré sú pre nás, ktoré chceme rozvíjať a ktorým sme schopní venovať sa naplno.

Literatúra:

- GARHAMMER, M.: *Time-use, Time-pressure and Leisure Consumption: Old and New Social Inequalities in the Quality of Life in West Germany, UK, Spain and Sweden*. Paper presented to the XIV World Congress of Sociology, „Social knowledge: Heritage, challenges, prospects“, Montreal, July 26th-August 1st. 1998b.
- HADDON, L.: *European Perceptions and Use of the Internet*. Paper for the conference „Usages and Services in Telecommunications“, Arcachon, 7-9 June 1999.

- MOKHTARIAN, P. L.; SALOMON, I.; HANDY, S. L.: *The impacts of ict on leisure activities and travel: A conceptual exploration*. In *Transportation*, Vol. 33, No. 3, 2006, pp. 263 – 289, ISSN 0049-4488.
- NIE, N. H. D.; SUNSHINE, H.; LUTZ, E.: *Internet use, interpersonal relations, and sociability: A time diary study*. In WELLMAN, B. and HAYTHORNTHWAITE, C. eds.: *The Internet in Everyday Life*. Malden, MA: Blackwell Publishing, 2002, pp. 215-243.
- PÁVKOVÁ A KOL.: *Pedagogika voľného času*. Praha, Portál 2001, 228 s., ISBN 80-71785-69-5.
- PRŮCHA, J.: *Přehled pedagogiky*. Praha, Portál, 2000, 272s., ISBN 80-7178-399-4.
- SOBIHARDOVÁ Ľ. A KOL.: *Národná správa o politike mládeže v Slovenskej republike pre Radu Európy z roku 2005*. 152 s.,
online <http://www.iuventa.sk/Documents/Projekty/projekty%202005/SpravaSL.pdf>
[cit. 2007-10-23].
- TINSLEY, H.E.A.; HINSON, J.A.; TINSLEY, D.; HOLT, M.S.: *Attributes of leisure and work experiences*. In *Journal of Counseling Psychology*, Vol. 40, No. 4, 1993, pp. 447-455, ISSN 0022-0167.
- ÚIPŠ: *Štatistická ročenka školstva online*.
dostupné na <http://www.uips.sk/statis/zeseparat/tab2004.html> [cit. 2007-10-23].

Resume: *The concept „leisure time“ is not accessible for everyone today. Some people consider it to be a luxury, which is not given to them. They are busy, they work all the time and they are not able to think of relax very often. In this contribution we are focused on leisure time of incoming science teachers, whether they have got enough time for themselves and which activities do they prefer to do during their spare time. Are they identified with activities connected with sport, walking, travelling, reading books, or with playing PC games. We should think of the reality, that their behavior and their attitudes are very important in character formation of young people, their pupils.*

Kontaktná adresa:

RNDr. Zuzana Haláková, PhD.,
Katedra didaktiky prírodných vied, psychológie a pedagogiky
Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave
Mlýnska dolina, 842 15 Bratislava,
e-mail: halakova@fns.uniba.sk

PaedDr. Milan Kubiátko
Katedra biológie
Pedagogická fakulta, Trnavská univerzita v Trnave
Priemyselná 4, 918 43 Trnava
e-mail: mkubiátko@centrum.sk

Názov: Pedagogika voľného času - teória a prax
Emília Kratochvílová (eds.)

Vydavateľ: Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave

Rok vydania: 2008

Rozsah: 372 strán

Náklad: 200 kusov

Tlač: Typi Universitatis Tyrnaviensis, spoločné pracovisko TU a VEDA,
vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied

ISBN 978-80-8082-171-5

EAN 9788080821715